ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ЛІСОЗАХИСНЕ ПІДПРИЄМСТВО «КИЇВЛІСОЗАХИСТ» код ЄДРПОУ 19417292 08500, Київська обл., м. Фастів, вул. Захисників України, 45

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства Держлісагентсва України на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

16.12.2025 с.Сухолуччя

Згідно листа Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства (далі – ДЛМГ) №505 від 09.12.2025, відповідно п.п. 3, 4, 5, 6, 27 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ №555 від 27.07.1995, (далі Правила) нами: начальником відділу Державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі ДСЛП «Київлісозахист») Галиною ЗАБОЛОТНЬОЮ, провідним інженерам-лісопатологом ДСЛП «Київлісозахист» Вікторією ШВЕНЬ, провідним інженером з охорони і захисту лісу Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ Любов ЧЕРВОНЕНКО, лісничим Богданівського лісництва Василем ІВАЩЕНКОМ, лісничим Сухолуцького лісництва Богданом САЧКОВСЬКИМ, лісничим Овдієвонивського лісництва Анатолієм КОВАЛЬОМ, лісничим Рихтянського лісництва Петром САВИЦЬКИМ проведене лісопатологічне обстеження насаджень Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік.

Короткий таксаційний опис ділянок, що пропонуються для проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів за матеріалами базового лісовпорядкування 2014 року наведена нижче.

Результати обстеження:

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження **стовбуровими шкідниками**.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1 гектарів
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Богданівське лісництво														
7	7	5.3	(2)	4.6	10С3	70	0.75	1	22	22	340	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
27	18	6.1	(3)	5.2	10С3	51	0.80	1А	23	20	380	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
159	4	44.0	(6)	23.3	9С1Д3+БП	60	0.80	1А	24	22	380	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	10
Всього:				**33.1**										

Сухолуцьке (Пилявське) лісництво														
276	15	7.9		7.9	10С3	81	0.75	2	23	28	365	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка,	55
276	18	1.1		1.1	10С3	111	0.65	2	26	44	370	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
317	1	2.1		2.1	6С3(76)4С3(111)	76	0.70	1	23	28	360	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	70
319	15	3.5	(7)	1.5	10С3	111	0.50	2	26	40	280	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	110
319	17	8.4	(2)	8.1	10С3	121	0.50	2	26	40	310	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	15
Всього:				**20.7**										
Овдієвонивське лісництво														
311	3	25.9	(5)	23.2	10С3+ДЗ	121	0.60	2	27	44	360	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	40
375	1	10.2		10.2	10С3+БП+ДЗ	111	0.70	3	21	36	260	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
Всього:				**33.4**										
Рихтянське лісництво														
146	5	5.8		5.8	10С3	96	0.65	1	27	36	380	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	25
246	2	6.1		6.1	10С3	96	0.55	2	26	36	320	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка,	30
246	9	13.1		13.1	10С3+БП	101	0.61	2	26	36	350	3	великий та малий соснові лубоїди,синя	25
247	5	5.1		5.1	10С3+БП	91	0.65	1	26	36	360	3	великий та малий соснові лубоїди,синя соснова златка	30
Всього:				**30.1**										
Разом:				**117.3**										

При обстеженні вищевказаних насаджень виявлено ослаблення дерев сосни звичайної *(Pinus sylvestris)*. В нижній частині стовбурів сосон та в районі товстої кори, де відбувається її відшарування, наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда *(Tomicus piniperda)*. Також на повалених деревах у верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor)*. Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 6 до 10 шт/м^2 свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про високу чисельність популяції даних шкідників. Ознаки пошкодження синьою сосновою златкою *(Phaenops cyanea)* Виявлені в районі перехідної кори в помірній кількості у вигляді звивистих, мілких і плескуватих ходів, які зачіпають заболонь.

У дерев берези повислої *(Betula pendula Roth.),* яка є в плюсі в складі насаджень спостерігається всихання окремих гілок і суховерхість, що часто поширюється на всю крону та призводить до всихання дерева, викликане ураженням бактеріальною водянкою. Крім того, виявлені такі поширені для берези патології, як ураження стовбурів березовою губкою *(Fomitopsis betulina),* які викликають деструктивну ядрово-заболонну гниль та спражнім трутовиком *(Fomes fomentarius),* що спричиняє розвиток білої мармурової ядрово-заболонної гнилі.

В насадженнях в домішку також є дерева дуба звичайного *(Quercus robur* L.*).* Виявлено відмираючі та сухостійні дерева, на яких спостерігаються сухобочини, гнилеві виразки, напливи та дупла, що є діагностичними ознаками гниття в стовбурі. На стовбурах є плодові тіла несправжнього дубового трутовика *(Phellinus robustus)* та справжнього трутовика *(Fomes fomentarius),* які викликають жовто-буру гниль стовбура, центрального, або змішаного типу. Додатковою ознакою ураження вказаними трутовиками є суховерхість дерев, їх пригнічений стан, знижений приріст. В обстежених насадженнях на стовбурах виявлені личинкові ходи і льотні отвори бронзової дубової златки *(Chrysobothris affinis F.),* златки зеленої вузькотілої *(Agrilus viridis* L.*)* та дубового заболонника (*Scolytus intricatus),* що викликає ослаблення та швидке відмирання дерев.

Богданівське лісництво, кв. 27 вид.5 площа 9.5 га, склад 8СЗ(51)2СЗК (80), вік - 51 рік, повнота - 0.80, бонітет – 1, середня висота - 18 м, середній діаметр - 16 см, запас деревостану 310 куб. метрів на 1 гектар. В підвиділі (6) на площі **6.2 га** – насадження ослаблене внаслідок ураження **кореневою губкою** *(Heterobasidion annosum*). Виявлено, що спостерігається дифузний характер всихання слабкого ступеню. Характерною візуальною ознакою є наявність поодиноких вітровальних та дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи і з утворенням корозійно-деструктивного типу гнилі (строката ситова). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ проявляються в зменшені річного приросту, ажурності крон, укороченні хвої, хвоя втрачає блиск, набуває блідозелений відтінок, пізніше жовтіє та легко осипається. Також практично одночасно насадження заселені великим та малим сосновими лубоїдами, синьою сосновою златкою.

Також присутні дерева з вивернення коріння з грунту, зі зламами стовбурів на висоті від 3 до 6 м, підірваною кореневою системою, з нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, зламами верхівкової частини дерев. Характер пошкодження поодинокий.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів.

Висновок:

Для покращення санітарного стану насаджень Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ, комісія рекомендує провести захід з поліпшення санітарного стану лісів -

вибіркову санітарну рубку (ВСР) з інтенсивністю (окомірно) 10-110 м^3/га у вищезазначених насадженнях на площі **123.5 гектарів.**

з них за причинами призначення:

- ураження **кореневою губкою – 6.2 га** в Богданівському лісництві;
- внаслідок пошкодження **стовбуровими шкідниками – 117.3 га,**
- **в т.ч по лісництвах:**
- Богданівське лісництво – 33.1 га;
- Сухолуцьке (Пилявське) лісництво – 20.7 га;
- Овдієвонивське лісництво – 33.4 га;
- Рихтянське лісництво –30.1 га;

Осередків карантинних, а також хвоєгризучих шкідників та хвороб дерев не виявлено.

Рекомендації:

Рекомендовані ВСР провести у 2026 році згідно пунктів 2,5,6,7,9,10,13,14,16,19,23,26 Правил та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

Лісокористувачу підприємства створити посилений моніторинг за станом лісових насаджень.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію вцілому.

Акт складено в 3-х примірниках.

Представники комісії:

Галина ЗАБОЛОТНЯ

Вікторія ШВЕНЬ

Любов ЧЕРВОНЕНКО

Василь ІВАЩЕНКО

Богдан САЧКОВСЬКИЙ

Анатолій КОВАЛЬ

Петро САВИЦЬКИЙ